

Szczegółowe wymagania edukacyjne z geografii dla klasy 7 szkoły podstawowej

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- podaje cechy położenia Polski w Europie na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- podaje całkowitą powierzchnię Polski
- wymienia kraje sąsiadujące z Polską i wskazuje je na mapie
- wymienia najważniejsze wydarzenia
- z przeszłości geologicznej Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: plejstocen, holocen
- wyjaśnia znaczenie terminu rzeźba polodowcowa (glacjalna)
- wymienia formy terenu utworzone na obszarze Polski przez lądolód skandynawski
- wymienia pasy rzeźby terenu Polski i wskazuje je na mapie
- wyjaśnia znaczenie terminów: ciśnienie atmosferyczne, niż baryczny, wyż baryczny
- wymienia cechy klimatu morskiego i klimatu kontynentalnego
- podaje nazwy mas powietrza napływających nad terytorium Polski
- wymienia elementy klimatu
- wyjaśnia znaczenie terminu średnia dobową temperatura powietrza
- wymienia czynniki, które warunkują zróżnicowanie temperatury powietrza i wielkość opadów w Polsce
- określa przeważający kierunek wiatrów w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu przepływ
- wskazuje na mapie główne rzeki Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: powódź, dolina rzeczna, koryto rzeczne, obszar zalewowy, sztuczny zbiornik wodny, retencja naturalna
- wymienia przyczyny powodzi w Polsce
- określa na podstawie mapy ogólnogeograficznej położenie Morza Bałtyckiego
- wskazuje na mapie Morza Bałtyckiego jego największe zatoki, wyspy i cieśniny
- omawia linię brzegową Bałtyku
- podaje główne cechy fizyczne Bałtyku
- wymienia typy gleb w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu lesistość
- wymienia różne rodzaje lasów w Polsce
- wskazuje parki narodowe na mapie Polski
- wymienia nazwy państw sąsiadujących z Polską
- wskazuje na mapie administracyjnej Polski poszczególne województwa i ich stolicy
- wyjaśnia znaczenie terminów: przyrost naturalny, współczynnik przyrostu naturalnego, wyż demograficzny, niż demograficzny
- wyjaśnia znaczenie terminów: piramida płci i wieku, średnia długość trwania życia
- odczytuje dane dotyczące struktury płci i wieku oraz średniej długości trwania życia w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu gęstość zaludnienia
- wymienia czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: migracja, emigracja, imigracja, saldo migracji, przyrost rzeczywisty, współczynnik przyrostu rzeczywistego
- wyjaśnia znaczenie terminu migracje wewnętrzne

- wymienia przyczyny migracji wewnętrznych
- odczytuje dane dotyczące wielkości i kierunków emigracji z Polski
- wymienia główne skupiska Polonii
- wymienia mniejszości narodowe w Polsce
- wskazuje na mapie Polski regiony zamieszkiwane przez mniejszości narodowe
- wyjaśnia znaczenie terminów: struktura zatrudnienia,
- odczytuje z danych statystycznych wielkość zatrudnienia w poszczególnych sektorach gospodarki
- wyjaśnia znaczenie terminów: miasto, wskaźnik urbanizacji, aglomeracja monocentryczna, aglomeracja policentryczna (konurbacja)
- wymienia największe miasta Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia funkcje miast
- odczytuje z danych statystycznych wskaźnik urbanizacji w Polsce i w wybranych krajach Europy
- wymienia przyczyny migracji do stref podmiejskich
- wymienia przyczyny wyludniania się wsi oddalonych od dużych miast
- wymienia funkcje rolnictwa
- wymienia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze warunki rozwoju rolnictwa w Polsce
- wymienia na podstawie map tematycznych regiony rolnicze w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: plon, zbiór, areal
- wymienia główne uprawy w Polsce
- wskazuje na mapie główne obszary upraw w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminów: chów, pogłowie
- wymienia główne zwierzęta gospodarskie w Polsce
- wskazuje na mapie obszary chowu zwierząt gospodarskich
- dokonuje podziału przemysłu na sekcje i działy
- wymienia funkcje przemysłu
- wymienia podstawowe cechy gospodarki centralnie sterowanej i gospodarki rynkowej
- wymienia źródła energii
- wymienia typy elektrowni
- wskazuje na mapie największe elektrownie w Polsce
- wymienia główne źródła energii w województwach pomorskim i łódzkim
- podaje przykłady różnych rodzajów usług w Polsce
- wyjaśnia znaczenie terminu komunikacja
- wyróżnia rodzaje transportu w Polsce
- wskazuje na mapie Polski porty morskie oraz lotnicze
- wyróżnia rodzaje łączności
- wyjaśnia znaczenie terminów: centra logistyczne, spedycja
- wyjaśnia znaczenie terminów: eksport, import, bilans handlu zagranicznego
- wymienia państwa będące głównymi partnerami handlowymi Polski
- wyjaśnia znaczenie terminów: turystyka, walory turystyczne, infrastruktura turystyczna
- wymienia regiony turystyczne Polski i wskazuje je na mapie
- wymienia główne atrakcje turystyczne wybrzeża Bałtyku i Małopolski
- wyjaśnia znaczenie terminu region

- wskazuje położenie swojego regionu na mapie ogólnogeograficznej Polski
- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej sąsiednie regiony
- wymienia najważniejsze walory przyrodnicze regionu
- wyjaśnia znaczenie terminu mała ojczyzna
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski, na mapie topograficznej lub na planie miasta obszar małej ojczyzny
- przedstawia źródła informacji o małej ojczyźnie
- wymienia walory środowiska geograficznego małej ojczyzny

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- omawia cechy położenia Europy i Polski na podstawie mapy ogólnogeograficznej
- opisuje granicę między Europą a Azją na podstawie mapy ogólnogeograficznej Europy
- odczytuje szerokość geograficzną i długość geograficzną wybranych punktów na mapie Polski i Europy
- wskazuje na mapie przebieg granic Polski
- omawia proces powstawania gór
- wymienia ruchy górotwórcze, które zachodziły w Europie i w Polsce
- wymienia i wskazuje na mapie ogólnogeograficznej góry fałdowe, zrębowe oraz wulkaniczne w Europie i w Polsce
- omawia zlodowacenia na obszarze Polski
- opisuje nizinne i górskie formy polodowcowe
- dokonuje podziału surowców mineralnych
- podaje cechy klimatu Polski
- podaje zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- opisuje zjawisko powodzi
- wskazuje na mapie ogólnogeograficznej Polski obszary zagrożone powodzią
- wskazuje na mapie Polski rozmieszczenie największych sztucznych zbiorników wodnych
- omawia wielkość i głębokość Bałtyku
- charakteryzuje temperaturę wód oraz zasolenie Bałtyku na tle innych mórz świata
- opisuje świat roślin i zwierząt Bałtyku
- opisuje wybrane typy gleb w Polsce
- przedstawia na podstawie mapy tematycznej rozmieszczenie gleb na obszarze Polski
- podaje przykłady rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych i pomników przyrody na obszarze wybranego regionu
- charakteryzuje wybrane parki narodowe w Polsce
- wymienia przykłady terytoriów zależnych należących do państw europejskich
- omawia na podstawie wykresu przyrost naturalny w Polsce w latach 1946–2018
- omawia przestrzenne zróżnicowanie współczynnika przyrostu naturalnego w Polsce
- wyjaśnia, czym są ekonomiczne grupy wieku
- wyjaśnia przyczyny zróżnicowania gęstości zaludnienia w Polsce
- omawia na podstawie mapy tematycznej przestrzenne zróżnicowanie gęstości zaludnienia w Polsce
- podaje najważniejsze cechy migracji wewnętrznych w Polsce
- wymienia główne przyczyny migracji zagranicznych w Polsce

- określa kierunki napływu imigrantów do Polski
- charakteryzuje mniejszości narodowe, mniejszości etniczne i społeczności etniczne w Polsce
- podaje przyczyny rozwoju największych miast w Polsce
- podaje przykłady miast o różnych funkcjach w Polsce
- wymienia typy zespołów miejskich w Polsce i podaje ich przykłady
- wskazuje różnice między aglomeracją monocentryczną a aglomeracją policentryczną
- omawia przyczyny migracji do stref podmiejskich
- opisuje warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce
- omawia strukturę wielkościową gospodarstw rolnych w Polsce
- przedstawia znaczenie gospodarcze głównych upraw w Polsce
- wymienia główne rejony warzywnictwa i sadownictwa w Polsce
- przedstawia znaczenie gospodarcze produkcji zwierzęcej w Polsce
- wymienia czynniki lokalizacji chowu bydła, trzody chlewnej i drobiu w Polsce
- omawia cechy polskiego przemysłu
- wymienia przyczyny zmian w strukturze przemysłu Polski
- omawia cechy gospodarki Polski przed 1989 rokiem i po nim
- lokalizuje na mapie Polski elektrownie ciepłone, wodne i niekonwencjonalne
- opisuje wielkość produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych
- omawia zróżnicowanie usług w Polsce
- omawia rodzaje transportu lądowego w Polsce
- omawia na podstawie map tematycznych gęstość dróg kołowych w Polsce
- omawia na podstawie mapy tematycznej gęstość sieci kolejowej w Polsce
- wymienia towary, które dominują w polskim handlu zagranicznym
- wymienia rodzaje usług, które rozwijają się dzięki wzrostowi ruchu turystycznego
- omawia czynniki rozwoju turystyki
- wymienia polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO* i wskazuje je na mapie
- podaje główne cechy środowiska przyrodniczego regionu na podstawie map tematycznych
- wyróżnia najważniejsze cechy gospodarki regionu na podstawie danych statystycznych i map tematycznych
- określa obszar utożsamiany z własną małą ojczyzną jako symboliczną przestrzeń w wymiarze lokalnym
- rozpoznaje w terenie obiekty decydujące o atrakcyjności małej ojczyzny

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- oblicza rozciągłość południkową oraz rozciągłość równoleżnikową Europy i Polski
- wyjaśnia, jak powstał węgiel kamienny
- opisuje cechy różnych typów genetycznych gór
- charakteryzuje działalność rzeźbotwórczą lodolodu i lodowców górskich na obszarze Polski
- omawia na podstawie mapy ogólnogeograficznej cechy ukształtowania powierzchni Europy i Polski
- opisuje rozmieszczenie surowców mineralnych w Polsce na podstawie mapy tematycznej
- omawia warunki klimatyczne w Europie
- charakteryzuje czynniki kształtujące klimat w Polsce
- omawia wpływ głównych mas powietrza na klimat i pogodę w Polsce

- odczytuje wartości temperatury powietrza i wielkość opadów atmosferycznych z klimatogramów
- wyjaśnia, jak powstają najważniejsze wiatry lokalne w Polsce
- wyjaśnia, na czym polega asymetria dorzeczy Wisły i Odry
- opisuje na podstawie mapy cechy oraz walory Wisły i Odry
- wymienia czynniki sprzyjające powodziom w Polsce
- określa rolę przeciwpowodziową sztucznych zbiorników
- charakteryzuje i rozpoznaje typy wybrzeży Bałtyku
- wyróżnia najważniejsze cechy wybranych typów gleb na podstawie profili glebowych
- omawia funkcje lasów
- ocenia rolę parków narodowych w zachowaniu naturalnych walorów środowiska przyrodniczego
- omawia zmiany na mapie politycznej Europy w drugiej połowie XX w.
- oblicza współczynnik przyrostu naturalnego
- podaje przyczyny zróżnicowania przyrostu naturalnego w Europie i w Polsce
- omawia czynniki wpływające na liczbę urodzeń w Polsce
- porównuje udział poszczególnych grup wiekowych ludności w Polsce na podstawie piramidy wieku i płci
- oblicza wskaźnik gęstości zaludnienia Polski
- opisuje na podstawie mapy cechy rozmieszczenia ludności w Polsce
- opisuje skutki migracji zagranicznych w Polsce
- omawia przyczyny migracji wewnętrznych w Polsce
- charakteryzuje funkcje wybranych miast w Polsce
- omawia przyczyny rozwoju miast w Polsce
- porównuje wskaźnik urbanizacji w Polsce i wybranych krajach Europy
- analizuje rozmieszczenie oraz wielkość miast w Polsce
- omawia na podstawie map tematycznych zmiany liczby ludności w strefach podmiejskich Krakowa i Warszawy
- przedstawia rolnictwo jako sektor gospodarki oraz jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- charakteryzuje regiony rolnicze o najkorzystniejszych warunkach do produkcji rolnej w Polsce
- przedstawia przemysł jako sektor gospodarki i jego rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- opisuje rozmieszczenie przemysłu w Polsce
- prezentuje na podstawie danych statystycznych strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle wybranych krajów Europy
- przedstawia usługi jako sektor gospodarki oraz ich rolę w rozwoju społeczno-gospodarczym kraju
- charakteryzuje udział poszczególnych rodzajów transportu w przewozach pasażerów i ładunków
- omawia ruch pasażerski w portach lotniczych Polski
- podaje przyczyny nierównomiernego dostępu do środków łączności na terenie Polski
- przedstawia przyczyny niskiego salda bilansu handlu zagranicznego w Polsce
- charakteryzuje polskie obiekty znajdujące się na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*
- charakteryzuje na przykładach walory turystyczne Polski
- wyjaśnia uwarunkowania zróżnicowania środowiska przyrodniczego w swoim regionie
- prezentuje główne cechy gospodarki regionu
- opisuje walory środowiska geograficznego małej ojczyzny
- omawia historię małej ojczyzny na podstawie dostępnych źródeł

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- rozróżnia konsekwencje położenia geograficznego oraz politycznego Polski
- wskazuje na mapach Europy i Polski obszary, na których występowały ruchy górotwórcze
- wykazuje pasowość rzeźby terenu Polski
- przedstawia czynniki kształtujące rzeźbę powierzchni Polski
- rozpoznaje główne skały występujące na terenie Polski
- podaje przykłady gospodarczego wykorzystania surowców mineralnych w Polsce
- opisuje pogodę kształtowaną przez główne masy powietrza napływające nad teren Polski
- opisuje na podstawie map tematycznych rozkład temperatury powietrza oraz opadów atmosferycznych w Polsce
- omawia ważniejsze typy jezior w Polsce
- przedstawia metody ochrony przeciwpowodziowej
- omawia największe powódzie w Polsce i ich skutki
- omawia niszczącą i budującą działalność Bałtyku
- opisuje typy lasów w Polsce
- opisuje unikalne na skalę światową obiekty przyrodnicze objęte ochroną na terenie Polski
- omawia podział administracyjny Polski
- analizuje piramidę wieku i płci ludności Polski
- omawia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki wpływające na rozmieszczenie ludności w wybranych państwach Europy i Polski
- oblicza przyrost rzeczywisty i współczynnik przyrostu rzeczywistego w Polsce
- charakteryzuje skutki migracji wewnętrznych w Polsce
- wyjaśnia wpływ migracji na strukturę wieku ludności obszarów wiejskich
- przedstawia strukturę wyznaniową Polaków na tle innych państw Europy
- omawia strukturę zatrudnienia wg działów gospodarki w poszczególnych województwach
- analizuje wielkość miast w Polsce i ich rozmieszczenie wg grup wielkościowych
- omawia pozytywne i negatywne skutki urbanizacji
- omawia poziom mechanizacji i chemizacji rolnictwa w Polsce
- charakteryzuje czynniki wpływające na rozmieszczenie upraw w Polsce
- omawia rozwój przemysłu w Polsce po II wojnie światowej
- analizuje przyczyny i skutki restrukturyzacji polskiego przemysłu
- opisuje zmiany, które zaszły w strukturze produkcji po 1989 roku w konurbacji katowickiej i aglomeracji łódzkiej
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące współcześnie w polskiej energetyce
- wymienia korzyści płynące z wykorzystania źródeł odnawialnych do produkcji energii
- wyjaśnia przyczyny zróznicowania sieci transportowej w Polsce
- ocenia znaczenie handlu zagranicznego dla polskiej gospodarki
- analizuje na podstawie dostępnych źródeł wpływy z turystyki w Polsce i w wybranych krajach Europy

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- wykazuje konsekwencje rozciągłości południkowej i rozciągłości równoleżnikowej Polski i Europy

- wykazuje zależność między występowaniem ruchów górotwórczych w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- wykazuje zależność między występowaniem zlodowaceń w Europie a współczesnym ukształtowaniem powierzchni Polski
- opisuje wpływ wydobycia surowców mineralnych na środowisko przyrodnicze
- wykazuje wpływ zmienności pogody w Polsce na rolnictwo, transport i turystykę
- ocenia znaczenie gospodarcze rzek i jezior w Polsce
- wymienia główne źródła zanieczyszczeń Morza Bałtyckiego
- ocenia przydatność rolniczą różnych typów gleb
- ocenia przydatność przyrodniczą i gospodarczą lasów w Polsce
- podaje argumenty przemawiające za koniecznością zachowania walorów dziedzictwa przyrodniczego
- analizuje konsekwencje starzenia się społeczeństwa europejskiego
- analizuje skutki nierównomiernego rozmieszczenia ludności w Polsce
- ocenia skutki migracji zagranicznych w Polsce i w Europie
- ukazuje na wybranych przykładach wpływ procesów migracyjnych na strukturę wieku i zmiany zaludnienia obszarów wiejskich
- omawia na podstawie dostępnych źródeł problemy mniejszości narodowych w Europie i w Polsce
- omawia na podstawie dostępnych źródeł zmiany zachodzące w procesie urbanizacji w Polsce po II wojnie światowej
- wykazuje wpływ przemian gospodarczych w Polsce po 1998 roku na zmiany struktury zatrudnienia
- analizuje na wybranych przykładach warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze sprzyjające produkcji energii ze źródeł odnawialnych i nieodnawialnych lub ograniczające tę produkcję oraz określa ich wpływ na rozwój energetyki